

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la propunerea legislativă Pentru completarea art. 378 din Legea nr. 286/2010 privind Codul Penal, precum și a art. 530 din Legea nr. 287/2010 privind Codul Civil

Analizând propunerea legislativă Pentru completarea art. 378 din Legea nr. 286/2010 privind Codul Penal, precum și a art. 530 din Legea nr. 287/2010 privind Codul Civil (b537/21.10.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/4478/28.10.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D1156/29.10.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 378 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, precum și a art. 530 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Prin proiect este incriminată drept variantă a infracțiunii de abandon de familie fapta constând în nedeclararea cu rea credință, totală sau parțială, a veniturilor, în procedura stabilirii sau actualizării pe cale judecătorească sau pe cale notarială a pensiei de întreținere.

Totodată, se stabilește ca, în litigiile privind stabilirea sau actualizarea pensiei de întreținere, sarcina probei referitoare la venituri să revină pârâtului.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Menționăm că, o propunere legislativă cu obiect similar, înregistrată la Senat cu nr. b416/21.06.2023, a fost avizată de Consiliul Legislativ favorabil, cu observații și propuneri, prin avizul nr. 709/13.07.2023, fiind retrasă, ulterior, de către inițiator.

Precizăm că observațiile și propunerile formulate în avizul sus-menționat au fost preluate, în majoritate, în prezentul proiect.

5. Pentru respectarea uzanțelor normative, **titlul** trebuie reformulat, astfel:

„Lege pentru completarea art. 378 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a art. 530 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil”.

Totodată, în cuprinsul **părților dispozitive ale art. I și II**, expresiile „Codul Penal” și „Codul Civil” se vor reda sub forma „Codul penal” și, respectiv, „Codul civil”.

5. La norma propusă la **art. I pentru art. 378 alin. (1) lit. d)** din Codul penal, semnalăm că stabilirea drept infracțiune a faptei constând în nedeclararea cu rea credință, totală sau parțială, a veniturilor în procedura stabilirii sau actualizării **pe cale notarială** a pensiei de întreținere nu este corectă. Avem în vedere faptul că, potrivit art. 375 alin. (2) din Codul civil, constatarea de către notarul public a divorțului prin acordul părților în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, nu implică o etapă de „declarare a veniturilor”, întrucât, în această situație, soții **convin** asupra tuturor aspectelor referitoare la desfacerea căsătoriei, inclusiv în ceea ce privește stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor.

Mai mult decât atât, potrivit tezei finale a normei sus-menționate, în cazul în care din raportul de anchetă socială rezultă că acordul

acestora nu este în interesul copilului, notarul public emite o dispoziție de respingere a cererii de divorț și îndrumă soții să se adreseze instanței de judecată.

Prin urmare, pentru corectitudinea reglementării, din text trebuie eliminată expresia „sau pe cale notarială”.

Pe de altă parte, fără a ne pronunța asupra oportunității soluției legislative preconizate, este de apreciat în ce măsură incriminarea faptei constând în nedeclararea cu rea credință, totală sau parțială, a veniturilor, în procedura stabilirii sau actualizării pensiei de întreținere reprezintă o soluție care respectă cerința ca recurgerea la sancțiunile de drept penal să reprezinte o intervenție *ultima ratio*, în sensul dezvoltat prin jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Avem în vedere faptul că, așa cum s-a subliniat în Decizia Curții Constituționale nr. 283/2023, par. 45, „*statul are libertatea de a proteja anumite valori sociale prin reglementarea unor sancțiuni de drept penal, iar recurgerea la asemenea mijloace reprezintă, în sine, o intervenție ultima ratio atunci când celelalte mijloace specifice altor ramuri de drept nu asigură o protecție juridică eficientă (Decizia nr. 33 din 19 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 4 mai 2017, paragraful 32)*”.

Din acest punct de vedere, ținând seama de faptul că situația premisă a săvârșirii infracțiunii o reprezintă existența unui proces civil referitor la stabilirea sau actualizarea pensiei de întreținere, este de analizat dacă ansamblul principiilor procedurii civile și al regulilor specifice în materia administrării probelor nu ar asigura o protecție care să nu facă necesară, ca *ultima ratio*, respectiva incriminare.

Totodată, ar trebui analizat și impactul pe care o astfel de incriminare îl poate avea asupra celerității soluționării procesului civil.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București

Nr. 1164/20.11.2024